

Henriquez Kostrzewski Law

Het Gerecht in Eerste Aanleg

Zittingsplaats : Curaçao
Zittingsdatum : 22 maart 2017
Zaaksnummer : KG 82157 / 2017
Dossier : FCW Legal / Lichtveld

Rooi Catootjeweg 3A
Willemstad
Curaçao

T. +5999 521-0022
T. +5999 516-4056
E. achim@hklawcarib.com
E. olga@hklawcarib.com

PLEITNOTA

inzake:

FLOCKER CAMELIA WINKEL LEGAL B.V.,

Eiseres,

hierna te noemen: "FCW Legal",

gemachtigde: mr. Achim K.E. Henriquez

tegen:

GEORGE RENE LICHTVELD,

Gedaagde,

hierna te noemen: "Lichtveld",

gemachtigde: mr. R.E.F.A. Bijkerk

KvK # 128720
CRIB # 102353190

Ter inleiding

1. Lichtveld heeft ervoor gekozen om een zogeheten "ingezonden stuk" op te stellen en te doen publiceren in de lokale dagbladen "Amigoe" en "Antilliaans Dagblad" (**producties 2 en 3**). De publicatie heeft op 6 februari 2017 plaatsgevonden en sedertdien zijn partijen met elkaar verwickeld in een dispuut omtrent de rectificatie van door Lichtveld in zijn ingezonden stuk gedane uitspraken die FCW Legal in haar belangen treffen. In het geheel van de feiten en omstandigheden dient steeds in ogenschouw te worden genomen dat

Lichtveld werkzaam is voor SONA, de organisatie waarvoor hij in zijn ingezonden stuk opkomt.

2. Een goede lezing van dit dossier doet met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid vermoeden dat Lichtveld aldus op persoonlijke titel met zijn publicatie een dubbele agenda heeft, dat gerelateerd is aan zijn relatie met SONA. Om die reden is een uitgebreide toelichting noodzakelijk en wel als volgt:
  - a. Eerst worden stilgestaan bij de relevante feiten en de door Lichtveld gedane uitspraken over FCW Legal in zijn ingezonden stuk gepubliceerd op 6 februari 2017 in de Amigoe en in het Antilliaans Dagblad.
  - b. Vervolgens zal het wettelijke kader worden geschetst waaraan de uitspraken getoetst moeten worden, alsmede zal hierna deze toetst gedaan worden;
  - c. Waarna mede aan de hand van al hetgeen terzake het vorenstaande gezegd zal zijn, beredeneerd zal worden waarom de vordering van FCW Legal een spoedeisend belang heeft en er in deze geen restitutierisico bestaat, terwijl dwangsommen noodzakelijk zijn in deze zaak;
  - d. Tot slot zal worden geconcludeerd tot toewijzing van de vordering van FCW Legal met veroordeling van Lichtveld in de kosten.

Gedane uitspraken

3. Voor een goed begrip van de zaak – en dan met name om de gedane uitspraken in een juist perspectief tegenover elkaar te plaatsen – dienen de uitspraken waarvan rectificatie wordt verzocht, te worden gerepasseerd. Immers, de uitlatingen van Lichtveld zijn niet alleen onrechtmatig jegens FCW Legal en lenen zich voor rectificatie, maar zij trachten een oneigenlijke discussie aan te wakkeren over de juistheid van een rapport over het HNO project dat nog niet is gepubliceerd, teneinde een bepaald resultaat te bereiken voor de werkgever van Lichtveld (SONA).

“Projectbeheerder SONA wordt in de media verguisd op grond van conclusies neergelegd in een door een onguur advocatenkantoor gemanipuleerd concept-rapport dat moet uitwijzen dat SONA zijn werk niet naar behoren heeft gedaan. Op dat louche kantoor kom ik dadelijk terug, eerst voor de duidelijkheid het volgende.”

“Uiterst vreemd. FCW-legal, dat in dit geval de regering adviseert (‘aanstuurt’ lijkt een beter woord), beseft natuurlijk dat er geen spaan heel blijft van het concept wanneer SONA de gelegenheid krijgt daarop te reageren; de onzin en de verdraaiingen die nu reeds in de kranten staan, wijzen daar reeds op. Dat er zoveel energie wordt gestopt in het monddood maken van SONA (aan SONA werd mediastilte verzocht) en het wegwerken van deze behorende en

toezichthoudende entiteit uit het HNO-project, heeft veel te maken met het feit dat SONA bekendstaat als onwrikbaar, daar valt niets te halen, geen onderonsjes en geen toegiften van welke aard dan ook. Dat heilige huisje bestuurd door brave jongens moet aan de kant.”

“In plaats dat onze regering trots is op SONA en deze stichting op zijn minst alle ruimte geeft om zich te kunnen verweren tegen een gefabriceerd vodje, laat ze zich op een verkeerd been zetten door een advocatenkantoor dat beslist geen smetteloze reputatie heeft.”

“Hoe moet men aankijken tegen een advocatenkantoor dat zulke louche praktijken hanteert maar die ook grote invloed had op het formatieproces, om daarna, middels verworven retainercontracten voor juridische ondersteuning voor diverse ministeries, te fungeren als de juridisch adviseur voor diverse ministers, rapporten schrijft die hun het best uitkomen om daarna ook panklare conceptbrieven ter ondertekening voor te leggen aan de bewindvoerders? Wat zegt dat over onze regeerders? En wie regeert er nu, de regering of FCW-legal? Wat is hier gaande? En waar blijft de afdeling Juridische- en Constitutionele Zaken, telt die helemaal niet meer mee?”

“Ook hoop ik dat SONA de overlegging van het concept-tussentijdse evaluatierapport rechtens zal afdwingen indien zowel FCW-legal als de regering blijft volharden in hun oneigenlijke standpunt van onthouding van het rapport aan SONA. Curaçao verdient dit niet, dat gemanipuleer en gesjoemel achter de schermen ten behoeve van profiteurs moet eens een keer ophouden.”

4. Uit het onderstaande zal blijken dat deze uitlatingen niet door de beugel kunnen en aldus als onrechtmatig dienen te worden aangemerkt jegens FCW Legal.

Overige relevante feiten

5. Het dispuut tussen partijen is ontstaan nadat Lichtveld zich publiekelijk in het gewraakte artikel beklaagd over een rapport en de totstandkoming ervan, die hij zegt niet in zijn bezit te hebben, doch reeds een zeer uitgesproken mening over heeft. Het gaat daarbij over het evaluatierapport over het HNO project. Dat rapport is opgedragen door de overheid en is als zodanig onder regie en coördinatie van FCW Legal, door buitenlandse deskundigen opgesteld.
6. De heer Lichtveld is een politicus. Hij is tot voor kort de secretaris van een belangrijke politieke partij geweest. De heer Lichtveld is echter ook medewerker van SONA. SONA is volgens eigen zeggen van Lichtveld belast met toezichthoudende en beherende taken ten aanzien van het HNO-project.
7. Het rapport, opgesteld door buitenlandse deskundigen, is opgesteld na gedegen onderzoek en verzameling van feiten, waaronder het horen van alle betrokkenen en dus ook SONA. Een van de conclusies van het rapport is dat SONA als eindverantwoordelijke het veld dient te ruimen wegens wanbeleid bij de uitvoering van de haar opgedragen taken (**productie 7**). Dit falen van SONA heeft een miljoenenverlies voor de gemeenschap van Curaçao tot gevolg, in de vorm van meerkosten in de bouw van HNO en het niet halen van de

opleverdatum. Het is begrijpelijk dat Lichtveld zich door de conclusies van deze deskundigen aangevallen voelt, aangezien hij een van zijn inkomstenbronnen (SONA) ziet verdwijnen. Echter dat geeft Lichtveld nog niet het recht, al dan niet in samenspraak met SONA, om FCW Legal publiekelijk aan te vallen en te beledigen en beschuldigen zoals hij dat heeft gedaan in het gewraakte artikel.

8. SONA heeft kennelijk een grootscheepse publiciteitscampagne opgezet, waar Lichtveld een belangrijk onderdeel van is (zie diverse krantenartikelen in het geding). De campagne wordt vermoedelijk gefinancierd met gemeenschapsgelden, terwijl Lichtveld zich als zogenaamde buitenstaander ervoor leent om als onderdeel van die campagne deze oneigenlijke aanval op FCW Legal te openen. Hoe het ook moge zijn, is de actie van de heer Lichtveld (het ingezonden stuk van 6 februari 2017) op persoonlijke titel ondernomen, zodat hij in deze ook in persoon tot rectificatie is aangesproken. Bij brief van 8 februari 2017 (**productie 4**) is hij gesommeerd tot rectificatie, hetgeen hij uiteindelijk ook bij brief van 17 februari 2017 (**productie 5**) weigert te doen. FCW Legal had toen geen andere keuze dan een rectificatie kort geding aan te spannen.
9. Voorafgaand aan dit alles is vanuit de overheid aan SONA een mediastilte opgelegd. Die mediastilte gold natuurlijk zowel direct als indirect. Het was dus ook niet mogelijk om middels een medewerker de publiciteit op te zoeken. Desondanks is de publiciteit toch opgezocht door SONA, zowel direct als indirect middels Lichtveld (**productie 6**). Er zijn kennelijk dure PR-Bureaus ingeschakeld op kosten van de begroting van het HNO-project, dus op kosten van de gemeenschap. De publiciteitscampagne die daaruit is voortgekomen is blijkbaar erop gericht om alvast alle andere partijen die enigszins betrokken zijn geweest bij het HNO-project zwart te maken, teneinde te betogen dat SONA het braafste jongetje van de klas is. Nou is juist dat laatste door internationale deskundigen als onjuist vastgesteld, sterker nog de conclusie van de deskundigen is vernietigend over de rol van SONA en hun aanbeveling is dan ook om SONA op te doeken.
10. Eerder al ontstond er discussie tussen de overheid en SONA, daar de overheid tot twee maal toe SONA had geïnstrueerd om de beslissing om niet verder te gaan met Berenschot (uitbesteedde uitvoeringsorganisatie) aan te houden, totdat een nieuw aangetreden kabinet deugdelijk zich over dat euvel kon buigen. De instructies zijn genegeerd, evenals de hiervoor aangehaald mediastilte. SONA meent aldus, ondanks dat de overheid haar enige

en directe opdrachtgever is, tegen de opdracht van de overheid in te moeten handelen.

11. Tijdens persconferenties en middels persberichten zijn door SONA diverse onwaarheden verkondigd en deze zijn door Lichtveld letterlijk overgenomen. Het gaat met name om de bewering dat geen hoor en wederhoor zou zijn toegepast bij de totstandkoming van het rapport in kwestie en om de bewering dat het rapport zou zijn bewerkt. Lichtveld gaat echter een stapje verder, door FCW Legal ook bewust te beledigen en diffameren, zoals inmiddels hiervoor uitgebreid aangehaald. De feiten en omstandigheden die betrekking hebben op dit alles moeten om die reden ook worden meegenomen in dit kort geding.
12. Omtrent de achtergrond van de noodzaak tot het opstellen van een evaluatierapport, welke Lichtveld thans hekelt, zonder (naar eigen zeggen) het rapport ter beschikking te hebben kan het volgende worden gezegd.

12.1 Bij de bouw van het HNO zijn verschillende partijen betrokken. Het Land Curaçao is de opdrachtgever van de Stichting Ontwikkeling Nederlandse Antillen (SONA) op basis van een beheersovereenkomst van 11 augustus 2011, waarbij SONA door het Land belast is met de ontwikkeling en realisatie van het nieuwe ziekenhuis. De uitvoeringsorganisatie van de SONA (USONA/Berenschot) is op 16 augustus 2011 door SONA belast met de bouwbegeleiding middels een managementovereenkomst inzake de ontwikkeling en realisatie van het ziekenhuis.

12.2 SONA heeft middels een bouwovereenkomst van 4 januari 2013 voor “design, build & maintain” aan de Nederlandse Ballast Nedam Infra BV (Ballast Nedam) opdracht verleend tot de bouw van het ziekenhuis. De Stichting Sint Elisabeth Hospitaal (Sehos), ingevolge het Memorandum of Understanding HNO van 20 september 2013, zal aan het einde van de transitieperiode (i.c. de overgang van de huidige situatie naar een nieuw ziekenhuis) als exploitant van het nieuwe ziekenhuis gaan fungeren. Daarbij zal het Sehos-personeel en andere onderdelen van Sehos via het zgn. transitietraject overgaan naar het nieuwe ziekenhuis, een en ander volgens het Transitieplan HNO. De eerste opleverdatum (eind 2016) is al een paar keren verschoven. De tweede opleverdatum werd 26 september 2017. De laatste door SONA opgegeven opleverdatum is nu mei 2018. Alles wijst erop

dat ook deze datum niet wordt gehaald, met als gevolg nog meer kosten voor de gemeenschap.

12.3 SONA is als beheerder de eindverantwoordelijke voor dit alles, doch heeft niettemin tot aan het begin van de evaluatie alles compleet overgelaten aan Berenschot. Los van het contractueel verschuldigde bedrag van ca. 420 mln., hingen er verschillende claims en meerkosten boven het hoofd van de Curaçaose gemeenschap en dit alles door het niet voldoen van SONA aan zijn (integrale) “beheeropdracht”. Toen omstreeks december 2015 de meerkosten op de gemeenschap van ca. 80 mln. bekend werd gemaakt, waren de hoofdrolspelers in het verhaal in feite het met elkaar eens dat de Regering (lees de gemeenschap) hiervoor moest opdraaien (**productie 8**). Een evaluatie werd aangekondigd door de overheid.

12.4 Na de start van de evaluatie werden de partijen plotseling wantrouwend jegens elkaar, in die zin dat alhoewel eerst samen, de een de ander niet meer vertrouwde. SONA nam afstand van Berenschot met wie ze eerder een (informeel) geheel vormde en zocht de publiciteit op om deze plotselinge afstand aan de gemeenschap te verkopen. Lichtveld was nogmaals onderdeel van de publiciteitscampagne van SONA en heeft de SONA verhalen herhaald en cliënt FCW-legal beschuldigd en beledigd. Cliënt FCW-legal is geen partij en kiest geen partij in het miljoenspel tussen betrokkenen SONA en Berenschot. Ook de Belgische onderzoekers en PWC hebben geen rol en kiezen geen partij in deze miljoenendans. Lichtveld neemt het als medewerker op voor zijn werkgever/opdrachtgever en schroomt er niet voor terug om dit met onwaarheden en valse beschuldigingen te doen.

13. Er is aldus in opdracht van de overheid een evaluatie in gang gezet. Een van de eerste taken was het samenstellen van een evaluatiecommissie.

13.1 De tussentijdse evaluatie is uitgevoerd door een evaluatiecommissie bestaande uit onafhankelijke materiedeskundigen van de volgende internationale en lokale kantoren (**productie 9**):

- a. voor het onderdeel bouw: VK Architects & Engineers CVBA , Brussel, België;
- b. voor het onderdeel transitie: Probis Consulting , Geel, België;
- c. voor het financiële beheer van het HNO-project: Accountantskantoor PriceWaterhouseCoopers, Curaçao/Aruba;
- d. voor de overige onderdelen van de evaluatie: Advocatenkantoor FCW-legal, Curaçao.

13.2 Met andere woorden de bewering van SONA/Lichtveld dat FCW-legal het onderzoek heeft gedaan berust niet op waarheid. Het gaat hier om een strategie, waarbij door steeds in persberichten en persconferenties te herhalen dat FCW-legal het onderzoek heeft verricht, uiteindelijk de publieke opinie wordt gemanipuleerd. De herhaling is een doelbewust gekozen doorzichtige, vuile strategie. De strategie faalt niettemin. Het is immers overbekend dat de twee Belgische groepen het hoofdonderzoek hebben verricht, n.l. het onderzoek van de bouw en van de transitie van oud naar nieuw ziekenhuis. FCW-legal was belast met de algehele coördinatie, PWC was belast met het financieel onderzoek.

13.3 De tussentijdse evaluatie heeft zich vooral gericht op het bouwproces en het transitieproces van het HNO-project. In het kader hiervan zijn de begeleiding, de coördinatie en het toezicht namens de overheid op zowel het bouwproces als het transitieproces geëvalueerd, alsmede de overeenkomsten die aan bouwproject en transitieproject ten grondslag liggen. Hiermee waren uitsluitend de twee Belgische groepen mee belast. Met andere woorden, niet SONA, noch Berenschot, etc. zijn geëvalueerd, maar het bouwproject en de bouw- en transitieprocessen werden geëvalueerd.

14. In het gehele proces van de evaluatie zijn alle betrokkenen gehoord door de deskundigen (**productie 11**). Niet één keer, maar heel veel keren. Horen en wederhoren houdt in dit geval in dat tijdens de evaluatie er voldoende ruimte moet zijn gegeven voor de betrokkene om zijn standpunt bekend te maken (**productie 9**). De evaluatiecommissie en leden van de commissie namens de commissie hebben in totaal 7 gesprekken met SONA gevoerd en ook zijn nog eens een keer ca. 13 mails over en weer verstuurd (**productie 10**).

- 14.1 Naast deze mails en gesprekken zijn er ca. 2000 formele documenten en brieven, waarvan een groot deel van SONA of namens SONA ontvangen, die eveneens zijn geanalyseerd c.q. gebruikt bij het onderzoek. SONA heeft immers bij de start zelf aangegeven dat alle info wat betreft SONA direct bij Berenschot kan worden opgevraagd, hetgeen ook voor een deel heeft plaatsgevonden. Deze opstelling was begrijpelijk want SONA liet alles over aan Berenschot en deed zelf echt niets.
- 14.2 Lichtveld geeft een andere invulling aan hoor en wederhoor. Hij meent namelijk dat nadat iedereen alle gelegenheid heeft gehad zijn standpunten naar voren te brengen er vervolgens na het opstellen van het rapport ook nog een ronde moet komen waarbij alle betrokken partijen over het oordeel van de deskundigen zich moeten uitlaten. Dit is natuurlijk onjuist. Zeker gelet op het feit dat SONA (waar Lichtveld voor opkomt in zijn artikel) geen subject was van het evaluatieonderzoek. De tussentijdse evaluatie heeft zich gericht op het bouwproces en het transitieproces van het HNO-project, alsook op de financiële aspecten van het HNO-project en niet specifiek op SONA. De stellingen en redeneringen van Lichtveld kunnen derhalve niet worden gevolgd.
- 14.3 Het is niet usance en zeker niet vereist bij dergelijke projectevaluaties om het door de deskundigen op grond van hun expertise (**productie 12**) uit te brengen rapport aan alle actoren (Berenschot, SEHOS, SONA, Medische specialisten, vakbond CBV, Ballast, Inspectie, QPB, SVB, IFE, etc.) ter beoordeling op te sturen, alvorens het rapport te kunnen uitbrengen. SONA en Lichtveld waren echter de mening toegedaan dat het rapport van 309 pagina's (en ca. 100 pagina's aan bijlage) naar SONA en dus naar alle betrokken organisaties ter becommentariëring moest worden opgestuurd. Er waren ca. 12 organisaties betrokken. Deze SONA-mening houdt alsdan in dat reacties c.q. goedkeuring van alle organisaties moesten worden afgewacht alvorens het rapport door de experts kon worden vastgesteld. Geen al te professionele zienswijze, in tegendeel, zeer amateuristisch. Teneinde dit in een vergelijkbaar perspectief te plaats verzoeken wij U EA zich eens het volgende voor te stellen: de rechter hoort partijen en neemt kennis van

stukken, maar moet daarna toch eerst zijn vonnis opsturen naar partijen ter beoordeling, alvorens deze uit te spreken. Dat is absurd.

15. Vaststaand feit is dat SONA met wie de regering een beheersovereenkomst heeft, de bouw van het nieuwe ziekenhuis niet heeft weten te beheersen. SONA herhaalt keer op keer dat men niets verkeerd of fout heeft gedaan. Maar dat was juist het probleem. SONA heeft in feite niets gedaan en alles overgelaten aan Berenschot. Dit terwijl SONA de opdrachtnemer was die met Berenschot een managementovereenkomst is aangegaan en dus Berenschot had moeten weten te aansturen. Als SONA zijn werk had gedaan dan zaten wij niet in deze problemen met een dreiging van ca. 80 miljoen aan meerkosten en claims.
16. SONA is nu bezig met afleidingsmanoeuvre en is als een kip zonder kop bezig. Men slaat te pas en te onpas om zich heen. En hier heeft ook de heer Lichtveld zich kennelijk bewust voor geleend. Voor SONA en Lichtveld is iedereen fout; de Regering, de minister, Berenschot, het evaluatierapport, de Belgen, FCW-legal, Ballast, etc. Feit is dat SONA in slaap was, tot het moment dat de evaluatie was begonnen. Ondertussen hebben de Belgische onderzoekers in het rapport geconcludeerd dat SONA (en dus ook Lichtveld) weg moet. Lichtveld heeft hier uiteraard moeite mee en gooit geheel ten onrechte met modder.
17. De grote vraag is wie straks aansprakelijk is voor de 80 miljoen (**productie 8**). Moet de gemeenschap hiervoor opdraaien? De minister heeft in een brief al gesteld dat (de leden van) SONA (persoonlijk) aansprakelijk zullen worden gesteld. Het gaat immers om een zeer groot bedrag, een substantieel deel van de Curaçaose begroting die b.v. aan onderwijs, armoede bestrijding of gezondheidszorg had kunnen worden besteed.
18. Er is een miljoenen dans gaande in verband met de bouw van het nieuwe ziekenhuis. Het gaat om een project waar een bedrag van ca. 450 miljoen in omgaat, een bedrag dat de facto uiteindelijk uitbetaald moet worden over de verschillende opdrachtnemers, projectmanagers, bouwers, onderaannemers, consultants, etc. Berenschot en SONA zitten in verband met dit miljoenenstrijd met elkaar in de clinch. Bij het uitvechten van deze strijd slaat SONA te pas en te pas om zich heen. Hier wordt de coördinator van de evaluatie, cliënt FCW-legal ten onrechte bij betrokken en dit zowel direct als thans indirect via de heer Lichtveld.

19. De rol van FCW-legal bij de evaluatie was het coördineren van het geheel, eventuele beoordeling van juridische aspecten en de eindredactie. De coördinatie hield in het coördineren van de komst van de 2 Belgische groepen, het organiseren van de verschillende gesprekken, het opvragen/inzamelen van relevante documenten en de monitoring van het geheel. Wat betreft de juridische aspecten van het project, dit heeft plaatsgevonden in samenwerking met de door de Belgische groepen voorgedragen juristen. De eindredactie hield hoofdzakelijk in dat waar het Vlaams woordgebruik niet overeenkomt met het alhier gebezigde Nederlands, dit werd aangepast (grammaticale aanpassingen) en verbeteren van typefouten.
20. Lichtveld en SONA willen doen voorkomen dat het rapport door FCW-legal is bewerkt. Lichtveld heeft het over een gemanipuleerd rapport. Dit is onjuist. De betrokken deskundigen zouden vanwege hun internationale reputatie hun naam niet willen verbinden aan het rapport als dat het geval zou zijn geweest. Echter zowel de Belgische deskundigen als PWC hebben de eindversie van het rapport geaccordeerd (**productie 13 en 14**).
21. Saillant detail in deze is dat Lichtveld in het verleden strafrechtelijk is veroordeeld in de zgn. Post – fraude – zaak (6 maanden onvoorwaardelijk). En uitgerekend deze veroordeelde meent nu cliënt FCW-legal te moeten betichten van “onguur, louche kantoor, manipulatie, etc”. Dit is de wereld op zijn kop. Bij de veroordeling van Lichtveld in de corruptiezaak Post, ging het om een voor Curaçao ongekende megafraude. In deze megafraude had meneer Lichtveld zijn aandeel. Vermoedelijk maakt Lichtveld ook vanwege zijn verleden en thans zijn betrokkenheid bij deze affaire geen deel meer uit van het bestuur van de politieke partij, waar hij tot voor kort secretaris van was.
22. Daar tegenover staat FCW Legal. Het advocatenkantoor FCW-legal is opgericht in november 2009 en werd operationeel in februari 2010. De oorspronkelijke partners waren de toen al ervaren juristen mr Johnny Winkel vanaf 1969 (41 jaren jurist toen), Glenn Camelia jurist vanaf 1989 (toen 21 jaren) en Wilfred Flocker jurist vanaf 1996 (toen 14 jaren). Een gedegen team ervaren juristen, waardoor het kantoor direct na de start in aanmerking kwam voor diverse adviesopdrachten (geen retainer toen) van diverse bedrijven, organisaties, overheden, overheids N.V.'s en gezagsdragers. Dit is tot nu toe het geval.

Cliënt brengt evenals alle andere advocatenkantoren (en consultants) zijn uren op grond van een urentarief in rekening. De portefeuille van FCW-legal bleef zich uitbreiden op grond van de kwaliteit van de dienstverlening die werden geleverd. FCW-legal beschikte tot voor kort over 5 juristen/advocaten, waarvan twee tevens economen.

22.1 De heer Winkel is overleden in februari 2013. Dit is inmiddels al 4 jaren terug, niettemin wordt hij door de heer Lichtveld door het slijk gehaald. Het is niet gebruikelijk binnen deze kleine gemeenschap dat nadat iemand is overleden hij alsnog wordt aangevallen. De heer George Lichtveld stoort zich niet aan dit gebruik.

22.2 De heer Camelia is managing-partner van cliënt FCW-legal. Hij was 14 jaren directeur van de SER (NA) en 14 jaren voorzitter van de GOA (NA) van 1992-2006, functies waar integriteit voor vereist is. Hij was even, van 2006 to 2010, Statenlid van de Antillen en heeft voor die functie een eed bij de gouverneur afgelegd. Daarna was hij politicus af en is de betreffende politieke partij opgeheven. Hij heeft daarna verschillende a-politieke functies bekleed, functies waarbij steeds integriteit was vereist en deze dan ook formeel of informeel werd getoetst. Zo werd hij tot twee keren toe benoemd als a-politieke formateur 2012 / 2013) en werd hij persoonlijk door de voorzitter van de Raad van Advies (en indirect de gouverneur) gescreend o.g.v. de zware en stringente zgn. screening wet, de Landsverordening "Integriteit kandidaat-ministers". Ook daarna (recent nog) was hij en hun kantoor FCW-legal als professionele adviseur en ondersteuning betrokken bij de formatie. (kabinet Koeiman - MAN, PAR, PNP, PS) Deze adviseursfunctie /ondersteuningsfunctie zou niet mogelijk zijn geweest indien het kantoor als een niet-integer kantoor werd aangemerkt door betrokkenen, waaronder ook de gouverneur. Hij is nog steeds lid/(ex-)voorzitter van de Raad voor de Rechtshandhaving, al 6 jaren. De Raad doet onderzoek binnen de justitiële keten. De benoeming tot lid geschiedt bij Koninklijk Besluit na toetsing.

22.3 De heer Flocker was werkzaam bij ING-trust/Orangefield Trust. De arbeidsrelatie werd met wederzijds goedvinden en een ruime vergoeding beëindigd, waarna Flocker kon toetreden tot de op te richten vennootschap FCW-

legal. De heer Flocker is thans o.a. lid van de Raad van Advies van Curaçao, alwaar hij vóór zijn toetreden als het goed is, werd gescreend op integriteit. Hij is tevens voorzitter van de Raad van Toezicht van de University of Curacao (UoC/UNA), een raad die naast Flocker ook nog bestaat uit 4 andere leden. Besluiten binnen de Raad worden met een meerderheid genomen en niet door de voorzitter Flocker.

23. In zijn brief van 17 februari 2017 tracht Lichtveld zijn gewraakte uitlatingen te rechtvaardigen door een hele reeks uit hun verband gerukte verhalen op te hangen. Daarover kan nog feitelijk het volgende worden gesteld.

23.1 In de rechtszaak van Integrated Utility Holding N.V. (Aqualectra) heeft cliënt FCW-legal gebruik gemaakt (moeten maken) van de door opdrachtgever aangeleverde “certified fraud examiner”. Cliënt FCW-legal kan niet instaan voor het werk van deze aangeleverde “certified fraud examiner”. Overigens, deze “examiner” beschikte over een internationaal formeel erkende diploma. De bedoelde Quick Scan was een onderzoek naar de processen binnen USBZ en geen onderzoek naar de heer Casperson zoals wordt geïnsinueerd. De heer Casperson wordt niet eens genoemd in het rapport (**productie 15**).

23.2 In het geval van de universiteit UoC (UNA), waren de ontslagen van Carl Camelia (inderdaad de broer) en ook twee anderen als onrechtmatig door het Gerecht geoordeeld en moesten zij tot hun pensioen worden doorbetaald zonder enige tegenprestatie. (geld van de gemeenschap) De opmerking van Lichtveld inzake afstraffing is zonder enig bewijs. Deze opmerking is niet alleen onjuist, het is ook nog vies en laag bij grond. Dat van vete en tussen welke personen, blijft in het verhaal van Lichtveld en de rechtszaak werd door de ontslagenen gewonnen. Het is tenslotte ook feitelijk onjuist omdat niet Goede, maar een ander op dat moment Rector Magnificus was. De heer Lichtveld doet verder alsof hij het democratisch functioneren van de Raad van Toezicht niet begrijpt. De heer Flocker is slechts één van de 5 leden. Bovendien vertegenwoordigd niet de Raad van Toezicht de UoC, maar de Rector Magnificus. Het akkoord gaan met een schikking of niet, is uitsluitend de bevoegdheid van de Rector Magnificus. Met andere woorden de stelling dat één lid van de Raad van Toezicht (Flocker) een schikking

zou hebben afgewezen is zowel feitelijk als juridisch onjuist.

23.3 Bij het verhaal “Panama Paper” gaat het om een door de lokale wetgeving aanvaarde constructie. Vandaar dat niemand het in zijn hoofd heeft gehaald om deze ca. 500 lokale personen en bedrijven voor het gerecht te brengen. Niettemin wat betreft FCW-legal was het geen fiscale constructie, doch een holdingstructuur voor het oprichten van rechtspersonen/bedrijven voor cliënten die in Cuba moesten gaan opereren. Cuba kent geen private rechtspersonen en oprichting via Curaçao en het legaliseren van documenten is een lijdensweg die bijna 8 maanden in beslag neemt. (de notarissen proberen al enige tijd hier iets aan te doen). Deze materie wordt niet door iedereen gesnapt. Overigens zijn na de negatieve publiciteit, al de betreffende rechtspersonen inactief gebleven, zonder ook daarvoor actief te zijn geweest, dit om verdere “kleingeestige speculaties” te voorkomen. Ook de toenmalige deskundige (vak)Minister van Financien heeft zich hierover uitgesproken in die zin dat er niets illegaals is of anderszins mis is met deze internationale constructies (**productie 16 en 17**).

Wettelijk kader

24. Het spanningsveld in rectificatie zaken ligt tussen de werking van de vrijheid van meningsuiting of persvrijheid aan de ene kant en de beperkingen die mogelijk zijn van dat recht binnen een democratische rechtstaat aan de andere kant. De vrijheid van meningsuiting (persvrijheid) vindt zijn uitwerking in artikel 10 EVRM en artikel 12 Staatsregeling.
25. In de jurisprudentie is er reeds veel te doen geweest over dit euvel en de Hoge Raad heeft steeds een rechte lijn bewandeld in dit soort zaken, in ieder geval sedert 1983 (HR 24 juni 1983, NJ 1984/801)¹. Zo ook recentelijk in haar arrest van 29 april 2016 (ECLI:NL:HR:2016:766), waarin een eerdere uitspraak van het Hof Amsterdam van 9 december 2014 (ECLI:NL:GHAMS:2014:5401) werd bevestigd. Hierna zal een overweging uit

---

¹ Dat het oordeel van de HR uit 1983, vaste jurisprudentie is, blijkt ook uit het feit dat in de rechtspraak uit de decennia die volgden steeds het in 1983 geformuleerde criterium is gehanteerd. Vergelijk in dat kader de navolgende uitspraken:

(a) ECLI:NL:GHAMS:2007:BA5599 Gerechtshof Amsterdam, 24-05-2007, 268/07 SKG en

(b) ECLI:NL:HR:2012:BV1031 Hoge Raad, 11-05-2012, 10/04884

de conclusie van F.F. Langemeijer, Procureur-Generaal bij de Hoge Raad (ECLI:NL:PHR:2016:58), worden geciteerd, nu dit een recente weergave is van het criterium dat sedert 1983 geldt en thans ook door het Hof Amsterdam is gehanteerd en hetgeen is bevestigd door de Hoge Raad:

r.o.2.3 “In zaken waarin iemand in een perspublicatie beschuldigingen uit, heeft de Hoge Raad gewezen op twee tegenover elkaar staande belangen: enerzijds het belang dat individuele burgers niet door publicaties in de pers worden blootgesteld aan lichtvaardige verdachtmakingen en anderzijds het belang dat niet, door gebrek aan bekendheid bij het grote publiek, misstanden die de samenleving raken kunnen blijven voortbestaan. Welk van deze twee belangen het zwaarste weegt, hangt af van de omstandigheden van het geval. De verwijzing naar ‘de ter zake dienende omstandigheden van het geval’ is nader uitgewerkt in de rechtspraak⁷. Zo heeft de Hoge Raad als in aanmerking te nemen omstandigheden genoemd:

- a. de aard van de gepubliceerde verdenkingen en de ernst van de te verwachten gevolgen voor degene op wie die verdenkingen betrekking hebben;
- b. de ernst – gezien vanuit het algemeen belang – van de misstand welke de publicatie aan de kaak beoogt te stellen;
- c. de mate waarin ten tijde van de publicatie de verdenkingen steun vonden in het toen beschikbare feitenmateriaal;
- d. de inkleding van de verdenkingen, gezien in verhouding tot de onder a – c genoemde factoren;
- e. de mate van waarschijnlijkheid dat, ook zonder de verweten publicatie via de pers, in het algemeen belang het nagestreefde doel langs andere, voor de wederpartij minder schadelijke wegen met een redelijke kans op succes bereikt had kunnen worden;
- f. een mogelijke beperking van het door de perspublicatie te veroorzaken nadeel voor degene die erdoor wordt getroffen, in verband met de kans dat het betreffende stuk, ook zonder de verweten terbeschikkingstelling aan de pers, in de publiciteit zou zijn gekomen.”

26. Het betreft wederom een zaak, zoals de onderhavige waarin het spanningsveld dat ontstaat bij beperking van het recht op vrijheid van meningsuiting is gestoeld op een onrechtmatige daad, of daaraan gelieerde grondslag. In de hiervoor reeds aangehaalde uitspraak van het Hof Amsterdam van 9 december 2014 (ECLI:NL:GHAMS:2014:5401) wordt dat spanningsveld in rechtsoverweging 3.8 helder uiteengezet:

“Tegenover elkaar staan in deze zaak (i) het grondwettelijk en verdragsrechtelijk verankerde recht van TMG op vrijheid van meningsuiting en (ii) het onder andere door artikel 6:162 Burgerlijk Wetboek beschermde recht van [appellant] om niet te worden blootgesteld aan publicaties die, door daarin geuite ongefundeerde of lichtvaardige verdachtmakingen, inbreuk maken op zijn eer en goede naam respectievelijk op zijn recht op bescherming daarvan. Het antwoord op de vraag welk van deze beide rechten zwaarder dient te wegen is afhankelijk van alle van belang zijnde omstandigheden van het geval, die hiertoe moeten worden beoordeeld en bij welke beoordeling aansluiting moet worden gezocht bij hetgeen de Hoge Raad in zijn arrest van 24 juni 1983, NJ 1984/801 ter zake heeft overwogen. Toepassing van dit uitgangspunt leidt, op de hierna te noemen gronden, voorshands tot het oordeel dat TMG op geen van de haar door [appellant] verweten, onder 3.5 genoemde punten de grenzen van de haar toekomstige uitingsvrijheid heeft overschreden en dat TMG dus, anders dan hij meent, tegenover [appellant] niet onrechtmatig heeft gehandeld.”

27. Op basis van internationale rechtspraak van het EHRM, welke reeds is overgenomen in

ationale rechtspraak², kan nog worden gesteld dat in geval van publieke uitlatingen er een onderscheid moet worden gemaakt tussen feitelijke uitlatingen (“facts”) en waardeoordelen (“value judgements”). In haar uitspraak van 11 juli 2006 in de zaak *Brasilier* heeft het EHRM ten aanzien van waardeoordelen overwogen:

“Si la materialite des premieres peut s eprouver, les seconds ne se pretent pas a une demonstration de leur exactitude. Pour les judgments de valeur, l’obligation de preuve est donc impossible a replir et porte atteinte a la liberte d’opinion ellememe, element fondamental du droit garanti par l’article 10 (...)”

28. Wel moet er een voldoende feitelijke basis zijn voor de waardeoordelen, anders kan het waardeoordeel excessief worden bevonden (EHRM, 2 november 2006, *Standard Verlag GmbH*, par 55).
29. Het EHRM heeft verder geoordeeld dat ten aanzien van politici niet snel kan worden aangenomen dat een beperking op het recht van vrije meningsuiting is toegestaan. In het geval van een politieke discussie of een publiek debat over openbare aangelegenheden moeten de grenzen van aan de vrijheid van meningsuiting zowel ten aanzien van vorm als ten aanzien van inhoud ruim worden gesteld:

“There is little scope under article 10 par. 2 of the Convention for restrictions on political speech or on debate on questions of public interest. (...) Moreover, the limits of acceptable criticism are wider as regards to a politician as such than as regards to a private individual. Unlike the latter, the former inevitably and knowingly lays himself open to close scrutiny of his words and deeds by a journalist and the public at large, and must consequently display a greater degree of tolerance,” (EHRM, 6 april 2006, *Malisiewicz-Gasior v. Polen*, no. 43797/98).

30. In Caribisch perspectief moet worden gezegd dat voornoemde criteria onverkort gelden en worden toegepast in de rechtspraak op Curaçao³. Bepalend in deze is de uitspraak tussen de politicus Anthony Godett en Joost Pronk van 13 februari 2008 (KG 2008/17), waarin het Gerecht letterlijk voornoemde criteria aanhaalt in haar overwegingen. Daarnaast is in de Curaçaose rechtspraak veel waarde gegeven aan het “hoge bomen vangen veel wind” criterium dat door het EHRM is geïntroduceerd ten aanzien van uitlatingen ten aanzien van

² ECLI:NL:GHAMS:2007:BA5599 Gerechtshof Amsterdam, 24-05-2007, 268/07

³ Vergelijk in dat kader de navolgende lokale uitspraken:

- (a) 10 september 1985, vonnis no. 251, Hof van Justitie N.A., *Ultimo Noticia e.a. vs E.F. Martinus*
- (b) 14 april 1998, KG 112 / 1998, GEA Curaçao, *W.S. Lourens vs Bala Productions e.a.*
- (c) 21 december 2001, GEA Curaçao, *Monumentenfonds e.a. vs. Algemeen Dagblad Caribbean e.a.*
- (d) 21 september 2005, KG 225/2005, GEA Curaçao, *I.O. Asjes vs. Ultimo Noticia e.a.*
- (e) 10 februari 2006, KG 376/2005, GEA Curaçao., *O.V.O. Leeftang vs J. Gelt Dekker*
- (f) 16 januari 2007, AR 2162/03 – H264/06, Hof van Justitie N.A., *C.F. Tromp vs. Voz di Aruba*
- (g) 16 mei 2008, KG 117/2008, GEA Curacao, *G.F. Schotte vs. Bala Productions e.a.*
- (h) 1 september 2016, KG 79606/2016, *Jachmin Pinedo Productions N.V. – Norbert George*

publieke figuren (ook politici) in het kader van een publiek debat:

“Over de pensioenkwestie heeft KFO in passage I gesteld dat er sterke aanwijzingen zijn dat Tromp zich schuldig heeft gemaakt aan corruptieve handelingen. In passage VI merkt KFO het buiten het reguliere begrotingsproces houden van de Naf. 8 miljoen en het beweerdelijke aanwenden daarvan om het referendum te beïnvloeden aan, als corruptieve handelingen. ‘Corruptief’ komt in de meeste Nederlandse woordenboeken niet voor, maar lijkt te zijn ontleend aan het Engelse ‘corruptive’, dat is ‘omkoping/bederf in de hand werkend’.

Mede in aanmerking genomen dat in de context van een verhit publiek debat over zaken van algemeen belang, zoals hier aan de orde – in de woorden van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens – “a degree of exaggeration should be tolerated” en dat de uitingsvrijheid zich ook uitstrekt tot uitingen “that offend, shock or disturb”, moet het recht op vrijheid van meningsuiting ook hier de doorslag geven en worden deze uitlatingen in dit verband niet onrechtmatig geacht.”

(20 januari 2014, AR 66053/2013, GEA Curaçao, E.D. Tromp vs. Fundashon Korsou Fuerte I Outonomo)

31. In de onderhavige zaak is de beperking van de vrijheid op meningsuiting gestoeld op een onrechtmatige daad in de zin van artikel 6:162 BW.

•

Toets aan het wettelijk kader

32. In deze zaak is de vraag in hoeverre de vrijheid van meningsuiting van Lichtveld strekt en of hetgeen is gepubliceerd aldus als onrechtmatig kan worden gezien in de zin van artikel 6:162 BW.
33. In dat kader kan als eerste worden vastgesteld dat FCW Legal geen politicus is of een publiek figuur, zodat ten aanzien van FCW Legal geen ruimere opvatting kan worden gehanteerd ten aanzien van wat wel of wat niet door de beugel kan. Voor FCW Legal gelden de normale normen zoals vastgesteld door de Hoge Raad en hiervoor aangehaald.
34. De uitlatingen waarvoor rectificatie wordt verzocht kunnen zowel als waardeoordelen worden gekwalificeerd als feitelijke uitlatingen. Hierna worden de uitlatingen waarvoor rectificatie wordt verzocht puntsgewijs besproken, zodat puntsgewijs kan worden getoetst aan de criteria die in de rechtspraak is ontwikkeld.

- 34.1 *Dat FCW Legal een onguur en louche kantoor zou zijn dat louche praktijken hanteert;* In de meeste woordenboeken worden de woorden onguur en louche als synoniemen van elkaar gezien en worden zij nader omschreven als “gemeen”, “sinister”, “schrikwekkend”, “luguber” en “door en door

onbetrouwbaar”. Het gaat hier om een waardeoordeel van Lichtveld jegens FCW Legal. In geval van een waardeoordeel dient er voldoende feitelijke basis zijn voor de uitlating. In dit geval bestaat er geen enkele feitelijke basis, nu niet, maar zeker niet ten tijde van de publicatie in kwestie, zodat het waardeoordeel als excessief moet worden gezien. Deze verdenking is ernstig van aard en berokkend FCW Legal schade, zoals eerder betoogd. Het zijn geen lichtvaardig te nemen woorden. Onduidelijk is welke misstand Lichtveld met deze uitlating aan de kaak zou willen stellen (nieuwsaarde). Dat blijkt immers nergens uit. Als Lichtveld kritiek wenste te uiten op FCW Legal of zijn (ongegrunde) vermoedens wenste te communiceren, dan had het op de weg van Lichtveld gelegen om dit middels een minder schadelijke weg voor FCW Legal te doen, dan middels de gewraakte publicatie. Dat had bijvoorbeeld gekund door een gesprek aan te gaan met FCW Legal en dat ongenoegen te ventileren, waarna Lichtveld van repliek zou zijn gediend en wellicht tot andere inzichten was gekomen. Dat heeft hij echter niet gedaan. Dit had op geen enkele andere manier dan middels de publicatie van Lichtveld de pers gehaald.

34.2 *Dat FCW Legal de regering aanstuurt, de regering op het verkeerde been zet en van grote invloed is geweest op het formatieproces;* Deze uitlating is feitelijk van aard, maar wordt op geen enkele wijze gestaafd. Uit niets blijkt dat FCW Legal enige invloed heeft op de besluitvorming van de regering of anderszins de regering “aanstuurt”, haar op het verkeerde been zet en van grote invloed is geweest op het formatieproces. Ook hier weer kan niet worden ingezien welke misstand Lichtveld aan de kaak wenst te stellen (nieuwsaarde). De verdenking is wel ernstig van aard, het insinueert immers dat de overheid een marionet is van FCW Legal, zonder enige onderbouwing. De gevolgen zijn ernstig voor FCW Legal zoals reeds eerder aangegeven. Ook in dit geval had het op de weg van Lichtveld gelegen zich beter te doen informeren door FCW Legal en/of de overheid en was de verdenking van Lichtveld wellicht daarmee weggenomen. Een minder schadelijke weg was dus mogelijk. Niet valt in te zien hoe deze uitlating op een andere wijze in de publiciteit terecht zou zijn gekomen.

34.3 *Dat FCW Legal geen smetteloos verleden zou hebben;* Het gaat hier om een hybride vorm van uitlating die deel feitelijk van aard is en deels een

waardeoordeel is. Hoe dan ook vindt het geen steun in het ten tijde van de publicatie beschikbare feitelijk materiaal. De toelichting van Lichtveld hoe hij aan dit idee is gekomen is bepalend. Lichtveld verwijst daarin immers naar (a) de zaak van Miguel Goede (b) de kwestie omtrent Integrated Utility Holding N.V. en (c) de Panama Papers. Reeds eerder is aangegeven wat de exacte rol was van FCW Legal in die drie gevallen, waarbij geldt dat in geen van de drie gevallen die rol (voor zover die bestaat) zou kunnen leiden tot de conclusie dat FCW Legal geen smetteloos verleden heeft. Anders gezegd, de uitlating mist iedere steun in feitelijk materiaal. Niet kan worden ingezien hoe dit bij een publicatie op 6 februari 2016 nog bijdraagt aan enig maatschappelijk debat, of anders gezegd kan er niet worden ingezien wat het belang van publicatie was in deze (nieuwswaarde). Er was zeker een andere minder schadelijke weg te bewandelen door Lichtveld alvorens tot het publiceren van onjuistheden over te gaan. Hij kon allereerst de feiten verifiëren door de stukken die hij kennelijk in zijn bezit heeft, aangezien hij die in het geding brengt, beter te bestuderen. Uit die stukken kan immers niet een dergelijk door Lichtveld gehanteerde conclusie worden getrokken. FCW Legal kan gerust stellen dat dit nooit gepubliceerd zou zijn geweest middels een andere weg. Aan de andere kant is de uitlating ernstig te noemen aan het adres van FCW Legal. Het tast direct haar integriteit aan als advocatenkantoor.

34.4 *Dat FCW legal rapporten manipuleert zoals haar het beste uitkomt, waaronder het in het artikel besproken rapport omtrent het HNO-project;* Dit is een uitlating van feitelijk aard. Zoals reeds eerder aangegeven is het litigieuze rapport opgesteld door buitenlandse deskundigen en niet door FCW Legal. Deze laatste had met name een coördinerende rol. De deskundigen hebben per email aangegeven akkoord te zijn met de inhoud van het rapport. Hoe Lichtveld er dan bij komt dat FCW Legal het rapport zou hebben gemanipuleerd en dat ook vaker heeft gedaan blijft een raadsel. Dit klemmt des te meer nu Lichtveld zelf aangeeft het rapport niet te hebben en dus onmogelijk kan oordelen of het is gemanipuleerd of niet. De stelling van Lichtveld heeft echter geen steun in feitelijk materiaal. Daarnaast is de uitlating ernstig. Het beschuldigd FCW Legal geheel ten onrechte van het manipuleren van door derden opgemaakte rapporten. Het had

op de weg gelegen van Lichtveld een minder schadelijke weg te bewandelen, door eerst feitenkennis op te doen, bijvoorbeeld door een kopie te verkrijgen van het rapport en contact op te nemen met de betreffende deskundigen terzake, teneinde enige manipulatie vast te stellen. Dat heeft hij niet gedaan. Hij heeft ervoor gekozen deze uitlating in de pers te brengen, terwijl die uitlating op een andere wijze de pers niet zou hebben gehaald. Onduidelijk is wat exacte de misstand is die Lichtveld hiermee aan de kaak wenst te stellen (nieuwswaarde).

34.5 *Dat onder andere FCW Legal bewust het rapport omtrent het HNO-project achterhoudt;* Deze uitlating is feitelijk van aard. Het is ernstig, omdat wederom FCW Legal wordt beticht van een doen of nalaten waar zij verder niets mee te maken heeft, terwijl de context van de betichting zeer negatief is. Het is niet aan FCW Legal om te beslissen of en wanneer het rapport aan derden beschikbaar wordt gesteld. Dat is een beslissing des overheid of des minister. FCW Legal kan dan ook onmogelijk het rapport achterhouden. Als betrokkene bij het geheel wist Lichtveld beter. Toch verkiest hij om deze uitlating te publiceren. De uitlating vindt geen enkele steun in feitelijk materiaal en zou op geen enkele andere wijze in de publiciteit zijn gekomen. Een minder schadelijke weg was mogelijk door de pijlen te richten op degene die bevoegd is in deze, namelijk de overheid, en niet FCW Legal. Het een en ander terwijl aan Sona (lees Lichtveld) duidelijk is gemaakt dat een nieuw kabinet over de kwestie zal dienen te oordelen en gelet op alle politieke perikelen van de afgelopen tijd is dat er waarschijnlijk gewoon niet van gekomen. Om dan te roepen dat het rapport bewust wordt achtergehouden gaat heel ver en om dan dat verwijt te maken jegens FCW Legal gaat helemaal ver. Ook valt niet in te zien wat het belang is van Lichtveld bij publicatie van deze uitlating (nieuwswaarde).

34.6 *Dat FCW Legal manipuleert en sjoemelt achter de schermen;* Dit is een uitlating van feitelijke aard. Het mist iedere steun in feitelijk materiaal. Niet valt in te zien welk belang Lichtveld met die uitlating tracht te dienen (nieuwswaarde). Het gaat hier om ernstige uitlatingen die ernstige gevolgen hebben voor FCW Legal en haar reputatie. Het ook hier om een uitlating die anders de pers niet zou hebben gehaald. Aangezien de uitlating zo ongefundeerd is, is het ook niet duidelijk wat Lichtveld er precies mee bedoeld. In het verlengde daarvan kan niet

worden getoetst of een minder schadelijke weg in deze mogelijk was. Wel kan worden gezegd dat het zware uitlatingen zijn die niet lichtvaardig moeten worden opgenomen.

34.7 *Dat FCW Legal Sona tracht monddood te maken en haar als beherende en toezichthoudende entiteit in het HNO-project tracht weg te werken.* Het gaat hier weer om een uitlating van feitelijke aard. FCW Legal tracht niemand monddood te maken of weg te werken. Dat blijkt nergens uit. Dat uit het rapport in kwestie als aanbeveling, bedacht door buitenlandse deskundigen en dus niet FCW Legal, is aangegeven dat Sona (en dus Lichtveld) in het HNO project het veld dienen te ruimen (**productie 7**), doet daar niets aan af. Dat is niet aan FCW Legal te wijten. Dat is te wijten aan de slechte performance van Sona die is geconstateerd door de deskundigen. Niet kan worden ingezien welk belang (nieuwswaarde) deze uitlating heeft voor Lichtveld bij publicatie. De uitlating is evenwel ernstig en schadelijk jegens FCW Legal. Een minder schadelijke weg was mogelijk door eerst de inhoud van het rapport af te wachten, alsook de beslissing van de nieuwe minister terzake af te wachten, in plaats van het speculeren over de inhoud en aan die speculaties conclusies verbinden. Niet kan worden ingezien hoe deze uitlating op een andere wijze zou zijn gepubliceerd.

35. Gelet op het vorenstaande moet worden geconcludeerd dat de vrijheid van meningsuiting van Lichtveld niet strekt tot het doen van de uitlatingen waarvoor rectificatie wordt verzocht. De uitlatingen zijn ver over de schreef en missen iedere onderbouwing. Zij lijken voorts deel te vormen van een dubbele agenda van Lichtveld, hetgeen een bewustzijns element eraan toevoegt dat de zaak alleen maar kwalijker maakt. De uitlatingen zijn zoals gezegd schadelijk voor FCW Legal en daarmee als onrechtmatig jegens haar te bestempelen. De uitlatingen zijn daarom ook vatbaar voor een bevel tot rectificatie zoals verzocht.

Spoedeisend belang/ restitutierisico/dwangsommen

36. De vordering ziet op de rectificatie van de onjuiste en onrechtmatige publiekelijke uitspraken van Lichtveld jegens FCW Legal. De aard van de uitlatingen diffameren het advocatenkantoor en tasten aldus hun goede naam en faam aan. Het is juist op die goede

reputatie dat een advocatenkantoor haar cliëntèle verwerft, zodat FCW Legal direct in haar belangen wordt getroffen.

37. Het spoedeisend belang zit hem daarin dat Lichtveld weigert te rectificeren en zolang er niet is gerectificeerd het advocatenkantoor aldus schade blijft lijden. Het is aldus zaak dat op zeer korte termijn die schade wordt beperkt en zoveel mogelijk wordt hersteld middels een rectificatie. Gelet op de aard van de vordering (rectificatie) bestaat er in deze geen restituerisico, zodat daarmee verder geen rekening hoeft te worden gehouden. Tot slot moet echter duidelijk zijn, zeker nadat namens cliënte deze hele kwestie in perspectief is geplaatst en de context waarin Lichtveld handelt is gegeven, dat het te verwachten is dat Lichtveld niet vrijwillig gaat rectificeren. Een dwangsom zoals verzocht is aldus geboden, teneinde Lichtveld tot rectificatie te bewegen.

Conclusie

38. FCW Legal concludeert tot toewijzing van haar vordering met veroordeling van Lichtveld in de kosten.

Curaçao, 22 maart 2017

de gemachtigde,

mr. Achim K.E. Henriquez